

1 PITA

¹ Ngau Pita, Iesus Kristus ‘apostel’ ne ka ugere. Be nge kam Nanaranga tamoata be aine ne, nena-la be ne bokana inanga-kaming, be ege-ege kalako be akerega-ming bokana Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia be Bitinia kaba-lo kasoaki ka ugere-kaming.

² Tamada Nanaranga ka matamata isi kateka tago iemaki be nena-la be inanga-kaming be inem-kaming be Iesus Kristus kamatagatagai kana. Be Oli Spirit ka kusi-ming iaka-ratadi be Iesus Kristus daraka ane be iasaki-kaming be kagoaza.

Nanaranga marou ne tadokidoki-ba be ilo-uia ne iboadu kam-lo dakauri-tina.

Rapu Moauriuri Ieneno

³ Tanepoa neda Iesus Kristus Nanaranga ne be Tama ara tarakeaki! Maka ma Nanaranga ilo itagakita-tina. Ilo-taga ne ngaedio ka Iesus Kristus mate-lo be imarangaki, be ono moauriuri-la soaki oauoau nge iang-kita. Bokaibe kita nge tasakuli be iloda moarunga ono tanangalako be tarapurapungi.

⁴ Be kita ambe aburoda ditungtungra be Nanaranga marou ne kaniadi kokoko nge tadoki kana be tarapurapu. Marou kaniadi kokoko nge lang anua-lo inanga-kita be dieno, be tago iboadu dagoala ki damoapuru ki daleua.

⁵ Lama kauni bokana ka Nanaranga kaiboang ne aurukadia-lo kasukoaki, be daoioiaki-kaming

nibe bong ono ngauketi-kaming be ngamuleaki-kaming kana nge dapura. Be kana ngaedi masa bong manubunga-nao be mangata ngananga.

⁶ Bokaibe kana ngaedi nge suri-ming dauiatiki. Moimoi kaituka-tina masa uanana tago sasalaga ilo-ming danodo, bakara toitoi kokoko-tina moatubu nedo kadokidoki.

⁷ Moatubu kadokidoki nge ono toia-ming dipurapura lama unianga-ming nge kalingodi ki tago. Lama unianga-ming ngae nge 'gol' zazanga ne iuasadi. 'Gol' maka iboadu gamana ngapura nge eoa-lo bolu bokana moamoara ipurapura be izaraka ipurapura be ono kua ngapura nge 'gol'-tina ki tago. Bokaibe lama unianga-ming nge 'gol'-la bokana toia ngapura kana. Bokai masa iboadu kamakai be toitoi kamadokidoki. Be bong biabia ono Iesus Kristus mangata ngapura kananao masa ara-ming rakeakadi dapura, be ara atabalabala-tina kamadoki, be muaka bibia ania-ming dapura.

⁸ Moimoi Kristus tago kate, ata karereretaki. Be tagona-ra kate, ata lama kaunani. Bokaibe suri-ua neming dilaba-tina. Suri-ua ngaedi nge dilaba-tina, be tago iboadu aoa-dalo tarangaki.

⁹ Maka ma kam ambe lama unianga labu ne ka kadokidoki! Lama unianga labu ne nge Nanaranga ngauketi-kaming be ngamuleaki-kaming kana.

¹⁰ Toira be 'propet' dipile Nanaranga masa lumaluma ne ngang-kaming. Lumaluma ne nge bokai: Nanaranga masa Natu nganepi be ngamate be ono ngauketi-kaming. Bokaibe 'propet'

toirairadi nge pile ngaedi labudi dilelei-tina uia be dakauatina-uia

¹¹ bong ngatanao masa kana ngaedi dapura, be baituka be dapura. Be toira be Iesus Oli Spirit ne ilodia-lo isoaki ka bong ono Kristus alauri sururu bibia ngadoki be ara bibia ngadoki kana nge isikengkengtaki.

¹² Be nge Nanaranga ka 'propet' toirairadi mangata bokai iradi malipi diememaki nge tago di kana ka diememaki. Tago! Nge kam tamoata be aine kaituka kasoaki kana ka malipi ngaedi diememaki. Maka ma kam ambe tamoata Pile Uia dieluaki nge aoa-dialo kana ngaedi dirarangi be kalongo. Oli Spirit lang anua-lo be nepiaria ipura nge kaiboang nena-lo ka Pile Uia ngae ege-ege rangaka ipurapura. Kana-tina ngaedi ka Nanaranga 'enzel' ne dalongo be labudi dakauataki kana direre, ata tago.

Tamoata Lama Diuni Baituka Dasukoaki

¹³ Bokaibe ilo-ming kama-moataungaki be bokainatuka muku kamamuzi: ilo-ming kauakaua be kaba kamaitaita uia. Be ilo-ming ere-moarungadi nge marou kamadoki kanana-lo kamanangalako be kamarapurapu. Marou ngaedi masa bong Iesus Kristus mangata ngapura kananao be kamadoki.

¹⁴ Natu-muku pile longolongo bokana Nanaranga pilenga kamalongolongo be kamatagatagadi. Moaki kaba muzinga-ming toirairadia-lo kalako. Moimoi toira nge neming-la karakerakeaki-kaming be muzigoala kaememaki, bakara Nanaranga pilenga tago isi kalongo.

¹⁵ Ata nge ambe Nanaranga kusi rata ka ikilakaming. Bokaibe ngaia-la bokana muzinga-ming moarunga adoado be kusi-ming ratadi kamasukoaki.

¹⁶ Nanaranga ‘Buku’ nena-lo bokai dieno, “Ngau kusigu rata. Bokaibe kam kusi-ming ratadi kamasukoaki.”

Baituka Be Nanaranga Izaza-kita

¹⁷ Ilo-ming kauakaua: Nanaranga maka Tamaming kana kakilakilai nge tamoata teke-teke muzingadi itagatagadi be ilililitidi, be suridi tekedi bokana ibabasakidi be giriki nedi ilililiti. Bokaibe makare kateka-o akerenga-ming bokana kasukoaki nge izamaizama kama-matakutakuri be kama-muamuaki.

¹⁸ Kam kakaua baituka be zaza-ming dipura be muleaka-ming dipura. Toira nge tubu-ming mata nedi kalingodi tagotago diang-kaming be katagatagadi, ata Nanaranga ambe izaza-kaming be imuleaki-kaming. Tago kana digoalagoala ‘gol’ ki ‘siliua’ oti ka izaza-kaming be imuleaki-kaming. Tago-tina.

¹⁹ Nge Iesus daraka zazadi atabalabala-tina oti ka izaza-kaming be imuleaki-kaming. Iesus daraka nge tabataba ‘sipisipi’ natu goazagoazatina bokana, be goala tago teke ono ieno.

²⁰ Kateka isi tago emaka ipura be Nanaranga nena-la be Kristus inangai be ono ngauketikaming kana. Bokaibe bong alalaurituka ngaedia-lo nge kam kanabe Kristus mangata nangaia ipura.

²¹ Maka ma kam nge Kristus ara-nao ka Nanaranga lama kaunani. Be nge Nanaranga

ka mate-lo be Kristus imarangaki be ara atabalabala-tina iani. Be bokai ka ilo-ming moarunga Nanaranga-lo kanangalako be karapurapu be ono Nanaranga marou ne moarunga ngang-kita kana.

Taritokada Tarereretakidi

²² Kam pile moimoi be kalingo katagatagai be ambe ilo-ming kaka-goazadi be giriki tago teke iloming-lo ieno. Be ruanga-ming lama kaunia-budu nge iloming-lo be karereretakidi. Bokaibe neming-la iloming-lo be kamaerereretaki.

²³ Kam ambe kangkang kodeka uma-lo ngadula bokana katabuli be ambe kaba oauoau kadula bokana. Tago kangkang-patu dimoapurupuru-lo ka kadula. Tago. Kam ambe kangkang-patu nem-kueno ieneno-lo ka kadula. Kangkang-patu nem-kueno ieneno nge Nanaranga pilenga. Nanaranga pilenga ngaedia-lo nge ono moauringa ieno be nem-kueno ieneno.

²⁴ Maka ma Nanaranga ‘Buku’ nena-lo bokai dieno,

“Tamoata moarunga nge siresire bokana. Siresire kulang nedi nge moare nedia-lo ka dieno. Siresire-ma maka imarangorango, be moare dikoalailai be disapasipasi-re!

²⁵ Ata Tanepoa pilenga nge nem-kueno dieneneno.”
(Ais 40:6-8)

Nanaranga pilenga ngaedi nge Pile Uia ngae, be ambe mangata rangaka ipura be kalongo-doi.

2

Tanepoa Nge Ariri Moauriuri Sukoaki

¹ Bokaibe muzi neming goalakingadi nge kamarokaki-doi. Moaki kaboliboli, meme-ming moaki disaparapara, moaki kamangazingazi, be moaki pile goalakadi kapilepile.

² Natu-muku kodeka-ka nekiakadi dipura be ruru direrere bokana, ruru goagoaza giriki tago teke odio dieno Nanaranga Oli Spirit ne inege-negei nge sinuma kamarerere. Ruru bokainaina karerere masa kamalaba be lama uinianga-ming dakaiboang.

³ Maka ma kam ambe Tanepoa ilo irakinga kakani be kakauataki.

⁴ Tanepoa-lo kamamai! Ngai ka Ariri-moane moauriuri sukoaki. Ngai ka tamoata dipile ariri ngae malipi ne tagotago be disegeaki. Ata Nanaranga nena-la be ariri ngae inaguraki be ipile iuia-tina.

⁵ Kam nge ariri moauriuri sukoaki bokana. Bokaibe kamasumoala be dokia-ming dapura be ono Oli Spirit pera kana kelia ngapura. Be kam masa kusi-ming ratadi be pera ngaena-lo Nanaranga tabataba kamaniani. Tabataba ngaedi nge Oli Spirit odio isoaki be Nanaranga irereretaki. Iesus ara-nao be tabataba ngaedi Nanaranga kamaniani.

⁶ Maka ma Nanaranga ‘Buku’ nena-lo bokai dieno,

“Ariri iauia-tina negu-la be unaguraki. Ariri ngae ka pera idoki-kai, be ambe Zaion anua-lo unangai. Be tamoata naita lama iunani nge tago iboadu ngamaia.” (Ais 28:16)

⁷ Tamoata naita lama kuni nge ilom kauakaua ariri ngae nge zazaia atabala-tina. Ata tamoata

tago lama kuni nge bokai gokaua:

“Ariri maka pera kelikeli disegeaki ka pera kai-boang ne.” (Sam 118:22)

⁸ Kaba Nanaranga ‘Buku’ nena-lo pile takadi bokai dieno,

“Ariri ngaena ka tamoata aedi ditototo. Ariri biabia ngae ka tamoata iememakidi be ditapulopulo.” (Ais 8:14)

Maka ma Nanaranga pilenga bokai dieno: Iesus-lo ka uketada dapura kana. Ata tamoata bokainaina tago lama diuni. Bokai ka ditapulopulo. Bakara, Nanaranga ka nena-la be toira be ipile masa bokai datapulopulo!

Kita Nanaranga Tamoata Be Aine Ne

⁹ Ata kam nge tamoata be aine maka Nanaranga nena-la be inanga-kaming, be Anu-atanepoa biabia ara-nao be Nanaranga tabataba kaniani. Kam nge ungguma kusi-ming ratadi, be Nanaranga tamoata be aine ne kaoa. Inanga-kaming be muzinga uarikadi mangata kamarangaki kana. Ngai ka malama tagongana-lo kasukoaki be ipasiki-kaming be malama ne iauialo ilakuaki-kaming.

¹⁰ Toira nge tamoata-ramoba bokana kasukoaki, ata kaituka ambe kam Nanaranga tamoata be aine ne kapura. Toira nge Nanaranga ilo-tagaga ne tago kakauataki, ata kaituka ambe ilo-tagaga ne kadoki.

Nanaranga Malipilipi Kana Bokana Tasukoaki

¹¹ Ruangagu negu, kam nge akerenga-ming be malabong bokana kateka ngaena kasoaki.

Bokaibe miakoro-kaming kana! Tamoata-ming rerengadi muzi goalakadi odio dieno nge moaki katagatagadi. Tamoata-ming rerengadi goalakadi ngaedi ka mariabaka-ming dierekeikeidi be izamaizama dieunung-budu.

¹² Tamoata Nanaranga pilenga tago ditagatagadi maradi nge muzinga-ming dado-tina, be bong dirangaki-kaming kam muzi goalakadi kaememaki nge masa muzi uia kaememaki nge daita. Bokai masa Bong ono Nanaranga ngapura kananao masa Nanaranga ara darakeaki.

¹³ Tanepoa kanabe tamoata aradi otioti kateka-o erumadi kamasukoaki be pilengadi kamatagatagadi. Anuatanepoa bibia pilengadi kamatagatagadi. Di ka kaiboang ono tanepoanga dienodi.

¹⁴ Be tamoata bibia maka anuatanepoa dinangadi nge pilengadi kamatagatagadi. Anuatanepoa dinangadi be ono tamoata muzi goalakadi diememaki sururu dandi kana, be tamoata muzi uia diememaki aradi darakeaki kana.

¹⁵ Bokainatuka kamamuzimuzi kana Nanaranga irere: Muzi uia kamaememaki masa tamoata ngaongaodi pilengadi pakapaka nge date-kaming be aoa-di kamaono be damoadubulae, bakara, tago iboadu giriki teke omingo datealako.

¹⁶ Moimoi kam ambe Moses Mata ne muri-ming kananga, be ambe Kristus malipilipi kana. Bokaibe muzigoala moaki kaememaki be soaki neming ngaedi nge moaki odio kaduasare be ono muzi neming goalakadi kazumkaki.

¹⁷ Tamoata moarunga kamuamuakidi, be tamoata lama kaunia-budu kamarereretakidi. Nanaranga kama-matakutakuri, be anuatanepoa kamamuamuaki.

Kristus Tatagai Be Sururu Tadoki

¹⁸ Kam tamoata takadi malipilipi kandi nge kamalongo! Bibiadi neming nge erumadi kamasukoaki be muaka bibia kamaniandi. Moaki tamoata diuiauia-la be diadoadorakikaming-la ka kamuamuakidi. Moaki. Tamoata namadi ratadi kamamuamuakidi be.

¹⁹ Nanaranga rerengana-lo kasukoaki be malonga-ba kaleleuai be kakaikai be sururu kadokidoki masa Nanaranga marou ne bibiatina kamadoki.

²⁰ Giriki kaemaki be dipaliti-kaming, be sururu kadoki nge tagona-tina iboadu zazanga uia kamadoki! Ata muzi uia kaemaki ka sururu-ba kadoki be sururu ngaedi tago kairatudi nge masa Nanaranga marou ne ngang-kaming!

²¹ Sururu bokainaina kamadokidoki kana ka Nanaranga ikila-kaming. Kristus-lo tonanga kamaita. Kam kana ka sururu bibia idoki. Bokai masa kam maleka kamatagadi.

²² “Kristus muzigoala tago teke iemaki, be boli pile tago teke aoa-nalo ipusika.” (Ais 53:9)

²³ Pile goala oti diebuloni, ata pile tago ikatu. Sururu bibia idoki, ata tago iebulo be ngaeung kana. Tago-tina. Nena-la idoki be Nanaranga luma-nao inangai. Maka ma Nanaranga giriki adorakinga nge diado-tina.

²⁴ Kristus nena-la be muzigoala neda ibazidi be kai kapalapala uauau-lo ilakuaki. Bokai masa muzigoala mata tarokaki be moauriuri tasoaki be

mata adoadodi tatagatagadi. Kristus dipaliti be diuni be poake kusi-nao dipura. Bokai be poake ngaedi ka diemaki-kita be kaba tauia.

²⁵ Kam nge 'sipisipi' leuadi bokana. Ata ambe 'sipisipi' akolakola iauia mariabaka-ming iakolakoladia-lo kamule.

3

Rotiroti Sikeng Nedi

¹ Be bokainatuka-la, aine rotiroti nge roaming kamalolongoridi be erumadi kamasukoaki. Bokai masa alu mara-ming isi Nanaranga pilenga tago lama diungdi nge date-kaming muzi uia kaememaki be ilodi dabuiri be datagakaming. Muzingaming-ba irakingadia-lo masa kamauasadia-mai be Nanaranga pilenga lama daundi.

² Maka ma masa kaba bokai daita kam muzinga-ming giriki tago teke odio ieno, be muaka mata omingo dieno.

³ Kulanga neming nge moaki kusiming-ba kangazingzingdi be ono mangata kapupuraki. Kulanga-ma bokainaina-re: donga-ming kaleleuaki, ki kusi-ming kangazingzingdi be ono takadi matadi karaperape, ki kusi uarikadi ane kangazingzing. Moaki-tina.

⁴ Kulanga neming nge ilo-ming sikitadia-lo be darakerake. Kulanga ngaedi nge ilo-ming uiala daeneno be malielie-ba kana kamaememaki. Kulanga bokainaina nge enongadi salagabulidi. Be nge kulang bokainaina ka Nanaranga mata-nao kalingodi bibia-tina.

⁵ Aine toirairadi nge bokainatuka-la ka dimuzimuzi. Nediala didokidokidi be ilodi moarunga Nanaranga-o dinanganangalako be aine kulanglang dipurapura. Di roadi erumadi disukoaki be pilengadia-ba dilongolongo.

⁶ Sera nge bokainatuka-la ka imuzimuzi. Roa Abaram pilenga moarunga ilongolongo be biabi-adi ne kana ikilakilai. Bokai be aine rotiroti muzi uia kaememaki be kana tago teke kamatakutakuri nge kam Sera natu.

⁷ Kam moane rotiroti nge bokai kamakaua roaming ainekadi nge mareuadi, tago dikai. Bokai be muaka ane kamababasakidi. Bokai kamakaua: di masa kam-la bokana Nanaranga lumaluma ne ono moauriuri soakinga nge kamadokia-budu. Bokai kamuzimuzi masa kana tago teke rabo neming zalakadi ngaono.

Iloda Tekedi Be Tasukoaki

⁸ Pile negu ono mambuaki kana nge bokai mpile kana: Kam moarunga neming-la maraming ilo uia-lo be kamasukoaki uia. Taritokaming kamareretakidi be ilo-ming datagatagadi, be neming-la kamababalaki-kaming.

⁹ Tamoata takadi mata goalakadi diemakikaming nge moaki mata goalakadi ane be kakatudi. Dingesuaki-kaming nge moaki kangesuakidi. Moaki-tina. Lasa kamadoki kana nge Nanaranga kamasinaui be marou ne ngandi. Maka ma bong Nanaranga ikila-kaming nge marou ne kamadoki be kamanemdi kana ka ikila-kaming.

¹⁰ Bakara, Nanaranga 'Buku' ne bokai dipile,

“Tamoata naita soakinga dauia be bong uia ngaita kana nge moaki pile-goala ipilepile be moaki boli-pile ipilepile.

¹¹ Mata goalakadi muri ngananga be muzi uia ngaememaki. Ilo ere-moarunga zaiza be soaki-uia ngalelei.

¹² Bakara, Tanepoa mata nge tamoata adoadodiana-
lanao ka inangananga-lako, be kungi nge rabo nedia-lo ibabaraki-lako. Ata tamoata mata goalakadi diememaki nge ierekeikeidi.” (Sam 34:12-16)

Mata Uia Taememaki Bokana Ka Sururu Ta-dokidoki

¹³ Kapipi be mata uia kaememaki nge tago teke iboadu sururu ngang-kaming.

¹⁴ Mata uia kaememaki be sururu bibia kadoki nge suri-ming dauia. Tamoata moaki teke kamatakuri, ki ilo-ming dibukutaki.

¹⁵ Ata iloming-lo nge Kristus, Tanepoa neming nge kamamuamuaki. Be tamoata takadi ditaguraki be kana iaui karapurapungi be kasoaki ditegiaki nge bong moarunga kamakatiuana-uana uia be tegi nedi kamakatukatu.

¹⁶ Ata malielie-ba be muaka mata kamatagadi be pilengadi kamakatu. Ilo-ming adoado-tina daeneno, be bong ara-ming digoalangaki masa nama-ming tago dara. Bokai masa tamoata diebulo-kaming kaba bokai daita kam Kristus tagataga ne kaoa be muzi uia kaememaki masa pilengadi damakaki.

¹⁷ Mata uia ka kaememaki be sururu kadoki nge iuia. Nge Nanaranga rerengana-lo ka kamuz-imuzi. Ata mata goalakadi kaememaki be sururu kadoki nge tagona-tina iuia.

¹⁸ Kristus ilo-ming dani. Ngai bong-la teke imate be ono muzigoala moarunga irokaki-doi. Ngai tamoata iauia-tina, be kam muzigoala ememaki kana ka imate be ono Nanaranga-lo ilakuaki-kaming. Tamoata bokana isoaki be umoatea ipura be imate, ata Oli Spirit kaiboang nena-lo be moauriuri isoaki.

¹⁹ Be bong gimoa-lo ieno nge Oli Spirit kaiboang nena-lo be ialale be tamoata mariabakadi uaura-lo disoaki nge Pile Uia mangata irangakadi.

²⁰ Tamoata mariabakadi ngaedi nge tamoata maka Nanaranga pilenga tago ditagadi. Kana ngaedi nge Noa bong nena-lo be dipura. Bong Noa kati biabia iememaki nge tamoata ngaedi Nanaranga pilenga muridi dinanga, ata Nanaranga irapungdi be isoaki, tago oaikiki-la be ba ibasakidi. Tago-la. Ata tamoata tago kokoko ka uketadi dipura be dang bibia tago iara-leuadi. Tamoata uketadi dipura nge lima-toli-la.

²¹ Be nge ono kita tonanga tadoki! Bokai kamakaua: dang maka tamoata ngaedi iuketidi nge kilala neming ono rukua-ming dipura be uketa-ming dipura bokana. Tago ono zikanga-ming rokakadi kana ka rukua-ming dipura. Tago. Nge ono kamatamali-kaming be ilo-ming kamakagoazadi be iboadu Nanaranga kamakilai kana ka rukua-ming dipura. Iesus Kristus mate-lo be imarang ka kam uketa-ming be mulea-kaming dipura.

²² Be Iesus Kristus ambe lang anua-lo imulelako be kaba aradi bibiatuka Nanaranga luma oana-nao isoaki. Be ‘enzel’ moarunga be kaiboang bibia be kaiboang ono tanepoanga moarunga lang anua-lonalona nge eruma dieno be ngai atabaladi isoaki.

4

¹ Bokai be Kristus ambe tamoata bokana isoaki be sururu idoki bokana ngaia-la bokana ilo-ming dalakolako. Ngaia-la ilo bokana kam teke-teke bokai ilo-ming kamananga, “Muzi uia uememaki bokana ka sururu kusiguo udokidoki nge ono negu-la mangata unangaia ngau ambe muzigoala usegeaki.”

² Bokai be bong makare kateka-o kasukoaki nge moaki tamoata-ming rerengadi goalakingadi nge katagatagadi. Moaki-tina. Nanaranga-la rerenga kamatagatagadi.

³ Muzi toira kaememaki nge moaki kaba kaememaki. Moimoi toira nge tamoata Nanaranga pilenga tago ditagatagadi bokana kasoaki be uanana sasalaga-tina muzi goalakadi ngaedi kaememaki: Pogiza-ramo mata, muzi goalakadi ono rerenga-ming katagatagadi, dang kakai kasingsing be kaboangboang, mere be boang-ramo, moanako bibia-lo kasukoaki be dang kakai kasingsing, be nanaranga bolingadi ratadi tago kamarkerakeaki kana nge ka karakterakeaki. Ata kaituka ambe muzi goalakadi ngaedi kasegeaki. Ata tamoata Nanaranga pilenga tago ditagatagadi nge direrere-tina muzi goalakadi ngaedi daememaki.

4 Bokai ka bong kaba bokai dita tago kasilidi be muzi goalakadi goala odio dieno tago kaememaki-budu nge dipitilaki-tina. Nge bokai ka ebulo goalakadi omingo dinanganangalako.

5 Ata kana moarunga diemaki masa Nanaranga darangakini. Nanaranga ambe ikaluka be isoaki be tamoata matedi be moauriuri giriki nedi ngaliliti kana.

6 Be nge bokai ka Pile Uia ambe tamoata lama diuni be dimate-lo mangata rangaka ipura.* Bokai masa nedi tamoatadia-lo masa tamoatala takadi bokana giriki nedi lilitadi dapura, ata mariabakadia-lo masa moauriuri dasoaki, Nanaranga-la moauriuri isukoaki bokana.

Nanaranga Lumaluma Ne Negeadi

7 Kana moarunga manubungadi ambe disaringa. Bokaibe ilo-ming kamasingarangaradiauia be kaba kamaitaita uia, be masa ilo-ming kauakaua be kamaraborabo.

8 Kana moarunga atabaladi nge neming-la kamaerereretaki. Reretaka mata nge muzigoala kokoko-tina irokaki be mata moarunga iuasadi.

9 Reretaka mata-lo be taritoka-ming kamadoodorakidi. Moaki kagulgulungae be kadoodorakidi.

10 Maka ma bokai kamakaua: Kam teke-teke nge Nanaranga lumaluma ne nem-nem be kadoki. Bokaibe lumaluma ngaedi nge kamadoraki-tina uia, be ono tamoata moarunga kamadumadi kana ka Nanaranga iang-kaming.

* **4:6:** Grik Pile-lo nge bokainatuka dieno: Nge labu ngaenao ka Pile Uia ambe tamoata be aine ambe dimate nge mangata rangakadiadi ipura.

Bokai masa kam Nanaranga malipilipi kana uia be ilo-taga mata tamoata takadi kamaniandi.

¹¹ Tamoata naita Nanaranga pilenga mangata irarangaki nge Nanaranga pilenga mangata ngarangaki. Tamoata naita imalipilipi nge kaiboang Nanaranga iani ane be ngamalipilipi. Bokai masa kana moarunga-lo Iesus Kristus ara-nao be Nanaranga ara rakeaka ngapurapura. Kaiboang be malama be kaiboang ono tanepoanga nge nena-doi, be nem-kueno daeneno. Moimoi.

Kristus Zaiza Be Sururu Tadoki

¹² Ruangagu negu, sururu bibia kadokidoki nge moaki kapitilaki, suri kana takaiana-ba kata ka ipurapura-kaming bokana.

¹³ Suri-ming dauia, nge Kristus sururu ne ka ngai zaiza be kadokidoki-budu. Bokai masa bong kaiboang be malama ne mangata dapura masa suri-uia bibia-tina kamadoki.

¹⁴ Bong Kristus tagataga ne bokana kasoaki be didadamoali-kaming nge suri-ming dauia. Nge Nanaranga Oli Spirit ne kaiboang be malama ne otioti kam-lo isoaki ka bokai kamuzimuzi.

¹⁵ Moaki tamoata maka tamoata takadi iu-moatemoatedi bokana, ki anako bokana, ki mata goalakadi ememaki bokana, ki tamoata takadi giriki nedia-lo nena-la izezeleka-lako bokana kamuzimuzi. Moaki-tina. Tamoata bokai imuzimuzi masa sururu ngadoki. Bokai be kam nge moakina-tina teke sururu bokai idoki.

¹⁶ Ata kaiko Kristen kata be sururu kudoki nge moaki kumaia. Nanaranga goperui Kristus ara kaiko omo ieno.

17 Bong ono Nanaranga tamoata moarunga giriki nedi ngaliliti kana ambe dipura. Nanaranga tamoata be aine ne ka giriki nedi ngalilitituka-mua kana. Nanaranga giriki lilititanga nge kita-lo ngamarangaki mua be bokai-bokai be ngalako nibe ngalako tamoata maka Pile Uia ne tago lama diunani-o ngarokasapa kana. Bokai-be tamoata Nanaranga Pile Uia ne tago lama diunani nge giriki bibiatina-lo dalako kana.

18 Maka ma Nanaranga 'Buku' nena-lo bokai diero, "Tamoata uia uketadi be muleakadi nge muzi dira-tina. Bokai nge tamoata maka Nanaranga pilenga tago ditagatagadi be muzigoala diememaki masa baituka dapura?" Dimakadoma-tina! Maka ma ara-leuadi dapura kana!

19 Bokai-be tamoata maka Nanaranga rerenga ditagatagadi be sururu didokidoki nge ilodi moarunga Nanaranga iemakidi kanana-lo danangalako. Maka ma Nanaranga maka iemakidi nge pilenga tago dilakolako-ba. Iememaki be dikalingolingo.

5

Tamoata Bibia 'Sios'-lo Pile Nedi

1 Kodeka, tamoata bibia 'sios'-lo miakorodi kana. Ngau negu-la nge 'sios'-lo biabiadi kata. Negu matagu-lo be Kristus sururu idoki nge uita. Alauri Nanaranga kaiboang be malama ne mangata dipura masa kam zaiza kaiboang be malama ngaedi tadoki-budu. Ngau uakoro-kaming bokainatuka kamamuzimuzi:

² ‘Sipisipi’ Nanaranga iang-kaming nge kamakolakoladi be kamaurogurogudi. Moaki ilo-ming kakotokoto be kaurogurogudi. Moaki-tina. Nanaranga-la rerengana-lo, ilo-ming dasumoalamoala be ‘sipisipi’ ngaedi kamaurogurogudi. Moaki zazanga kana ka malipi ngaedi kaememaki. Moaki. Ilo-ming rerengadiatina-lo be malipi ngaedi kamaememaki.

³ Moaki bibiadi bokana kasukoaki be Nanaranga tamoata be aine ne eruma-ming disukoaki. Moaki-tina. Nanaranga ‘sipisipi’ ne tonanga omingo dadokidoki be zala uia-lo kamalakulakuakidi.

⁴ Bokai masa bong ‘sipisipi’ Akolakola Biabi-adi nedi ngapura masa zazanga neming ngae kamadoki: nem-kusoaki kamasukoaki, be Nanaranga malama nena-lo kamasukoaki.

Amuna Pile Nedi

⁵ Be bokainatuka-la, kam amuna nge kamoang pilengadi moarunga kamalongolongo be kamatagatagadia-tina uia. Be kam moarunga nge neming-la kamababalaki-kaming be taritoka-ming erumadi kamasukoaki. Maka ma Nanaranga ‘Buku’ ne bokai ipile,

“Tamoata panganadi patu bokana nge Nanaranga ierekeikeidi, ata tamoata nedia-la dibabalakidi nge Nanaranga irereretakidi.” (Pro 3:34)

⁶ Bokai-be neming rerenga-ming kamabalaki be Nanaranga luma kaiboangdi erumadi kamasukoaki. Bokai masa ne bong ne dapura kanana-lo be ngadokiteteki-kaming.

⁷ Ngai ka itete-kaming be iadoadoraki-kaming. Bokaibe ilo-buku neming moarunga nge luma-nao kamananga.

⁸ Ilo-ming kauakaua, be kaba kamaitaita uia! Erekei neming Satang nge ngam bokana masi boaudi be ege-ege kaba itototo. Tamoata ngakangdi kana ka ileleledi.

⁹ Lama uniangaming-o kamakaiboang be Satang kamaduateteki. Kam kakaua tarito-kaming moarunga ege-ege kateka-o nge sururu bokainaina didokidoki be.

¹⁰ Ata uanana tago sasalaga masa sururu ngaedi kamadokidoki, be alauri masa Nanaranga kaba ngadokikai-kaming be kaiboang kamadoki be kamakai-tina be kaikai-la kamatuitui. Nanaranga ka marou tadokidoki-ba labudi be ngai ka ikila-kaming be Kristus zaiza be kaiboang be malama ne nem-kueno dieneneno nge kamadoki kana.

¹¹ Kaiboang ono tanepoanga nge nena-doi be nem-kueno dieneneno! Moimoi.

Pile Alalaurituka

¹² Pile tukurangadi ngaedi ugere-kaming nge Sailas idumaia be ugere. Ngai nge taritokagu iauiatina. Pile ngaedi nge kalingodi, be Nanaranga marou ne tadokidoki-ba nge odio dieno. Ngau ambe ukauataki be mangata ura-kaming. Kamadoki be odio kamakaiboang.

¹³ ‘Sios’ Babilon anua-lo ieno nge ilo-uia ne inanga-kaming. ‘Sios’ ngaie ka kam zaiza be Nanaranga inanga-kaming be malipi ne kamae-makini kana. Be natugu Markus ilo-uia ne inanga-kaming be.

¹⁴ Reretaka mata-lo be tarito-kaming zaiza ka-
maearoki.

Kam Kristus tamoata be aine ne moarunga nge
ilo-uia ngaeno-kaming.

Testamen Oauoau
The New Testament in the Manam Language of Papua
New Guinea

Nupela Testamen long tokples Manam long Niugini

copyright © 1996 Papua New Guinea Bible Translation Association

Language: Manam

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Dec 2025 from source files dated 12 Dec 2025

3f31539d-0155-5160-a99e-2a9707974158